

Izvedenec Tuma: Izreči se moram za to, da se dokaz zmožnosti raztegne tudi na tovarniška podjetja.

Izvedenec Ferlinz: Tudi za gostilničarski in točarski obrt naj se zahteva dokaz zmožnosti, toda le v večjih mestih imajočih nad 5000 prebivalcev.

Izvedenec Kunc: Seveda mora tudi tovarnar dokazati zmožnost. Če mora tisti, ki ima 19 delavcev, se izkazati z dokazom zmožnosti, zakaj bi tistemu tega ne bilo treba, ki ima 20 delavcev. Jednaka pravica za vse. Če tega ni, dokaz zmožnosti nič ne koristi, in bi torej prosili, da naj se odpravi. Do sedaj je nam vsak dokaz zmožnosti le škodoval, za nas dokaz zmožnosti nima nobenega pomena. Nobenemu še ni prišlo na misel, da bi hlače zakrpal, ali pa čevlje podelal, ako se ni učil. To se še ni zgodilo, kar svet obstoji. Zakaj se ni dokaz sposobnosti razširil tudi na veliko obrt, da bi tudi njo oviral. Tako, kakor je sedaj dokaz zmožnosti, nam nič ne koristi, in bi le rekli: Le hitro odpravite še sedaj obstoječi dokaz zmožnosti!

Načelnikov namestnik: Vi torej želite dokaz zmožnosti za mali obrt le zaradi tega, da ga tudi za veliki zahtevati morete.

Kunc: Da.

Poslanec Neuber: Vi torej zmatrate dokaz zmožnosti za nekako cokljo, katera naj bi zavirala veliko industrijo? Vprašal bi izvedenca, je li dokaz zmožnosti tudi tedaj potreben za velikega obrtnika, ako potrebuje družih obrtov za svoje izdelke.

Kunc: Jaz ne želim dokaza zmožnosti, da bi človeštvo zadrževal v pridobivanji, temveč le zaradi tega, da se varuje tisti, ki se je česa učil. Jaz nečem ljudij ovirati pri obrtu; zato sem pa rekel že pri prvem vprašanju: Nikogar ne smeli zadržavati. Jaz bi le zadržaval kapitalistično spekulacijo v rokodelstvu.

Poslanec Adamek: Izjava gospoda izvedenca o dokazu zmožnosti je tako zanimiva, da ne morem, da ne bi še nekoliko spregovoril o njej. Zame je vsaj tako razlaganje dokaza zmožnosti novo.

Ko je šlo za dokaz zmožnosti, baš obrtniki niso videli bistva dokaza zmožnosti v tem, da se ovira solidni obrt, temveč le zato, da se prepreči konkurenca nesolidnih obrtnikov, mojstrov skaz, z dokazom zmožnosti naj bi se le zagotovilo, da se le tisti poprime obrta, ki se ga je zares učil, da se rokodelstvo obvaruje nesolidnih elementov, ki se obrta niti učili niso.

Sedaj pa pravi gospod izvedenec, da dokaz zmožnosti nima za mali obrt nobenega pomena, da je nasprotno malemu obrtu še škodoval. Važno bi torej bilo, da gospod izvedenec to dokaže, ker s tem se vprašanju o dokazu zmožnosti da vse drugačni pomen.

Kolikor se jaz spominjam, je prvi se tako izrazil o dokazu zmožnosti. Sedaj je treba pač dokazati, da dokaz zmožnosti zares škoduje malemu obrtu.

Kunc: Bil sem predsednik zadrugi in poznam tudi druge obrte. Dokaz zmožnosti ima namen, druge malo ovirati, ki se niso učili, in deloma mladino zadržavati,

da mora nekaj dalje delati, predno začno samostojni obrt. Da je dokaz zmožnosti v tem zmislu škodoval, se jako lahko dokaže. Od kar je dokaz zmožnosti, tretjina je več samostojnih obrtnikov in sicer zaradi dokaza zmožnosti.

Mnogo ljudij se je oglasilo za obrtno pravico iz strahu, da jo pozneje več ne dobe. Tako so sedaj prenapolnjeni vsi obrti, preskrbljeni smo vsaj 20 do 30 let, zlasti v manjših mestih. V Ljubljani imamo dvakrat toliko mojstrov kakor obrtnikov, 100 mojstrov in 50 obrtnikov v enem obrtu.

Razsodba upravnega sodišča o meri dokazuje mojo trditev. Poprej o tem še govora ni bilo. Še le vsled mejsebojnih tožeb je stvar prišla pred upravno sodišče, ki je odločilo, da jemanje mere ni rokodelsko opravilo. Tako je človek, ki je poprej prodajal porcelan, potem pa platnene hlače za kmete, nakrat začel jemati mero. Dva trgovska pomočnika sta nakrat napovedala obrt, danes jemljeta mera, po časopisih naznanjata, da sta opravičena mera jemati in izdelujeta kakor drugi. Prav res je, da je dokaz zmožnosti le škodoval. Če smo le mi in mi sami omejeni, to nima nobenega pomena za nas in tega nam tudi treba ni. Nobeden ne bode čevljev na malo delal, ako ni čevljar, miz, kdor ni mizar. Zatorej ne potrebujemo obrtnega dokaza, ako se ne razširi na veliki obrt. Tako nima za nas nobenega pomena in je bolje, da se odpravimo, da se ne bomo prepirali mej seboj, kakor se sedaj. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

V tobačnih tovarnah v naši državi je 29744 delavk mej temi 2362 mladoletnih, in 3881 delavcev, mej temi 137 mladoletnih, 26 motorjev in 8956 družih strojev. Vlada ima na leto 56 milijonov goldinarjev dohodka, in lahko rečemo, da ženske mnogo pripomorejo k temu dobičku.

Razglasila se je te dni ministerska naredba glede izpitne takse za stavbene, zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjaške mojstre. Ta naredba je v zvezi z novim stavbenim zakonom.

Kmetijstvo.

Računski zaključek ljubljanske mestne hranilnice.

Z veseljem je nam konstatovati, da je ta zavod napredoval tudi leta 1893. v vseh strokah poslovanja.

Koncem leta 1892. znašale so vloge od 5460 vložnikov gld. 2,313.055·58

V teku leta 1893. naložilo je 6015 strank (mej temi 2629) novih „ 2,127.271·42½
4349 strank pa vzdignilo je (mej temi 1175 strank celo vlogo) . . „ 1,757.043·11½

Tedaj se je za gld. 370.228.31

več naložilo. Po prištevk v l. 1893. kapitalizovanih obrestij s „ 96.219·60

znašajo koncem l. 1893. vloge 6914 strank gld. 2,779.503·49